

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ**

**План та програма
підготовки магістрів фармації зі спеціальності
«Фармація»
у Запорізькому державному медичному університеті**

**Запоріжжя
2015**

При підготовці методичного видання враховані загальні положення про організацію навчального процесу підготовки магістрів, а саме Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.), Положення про освітньо – кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.1998 № 65, Положення про особливості ступеневої освіти медичного спрямування, затвердженого наказом МОЗ України від 24.02.2000 № 35, Положення про організацію навчального процесу у Запорізькому державному медичному університеті від 17 лютого 2015 р., Положення про організацію підготовки в магістрів галузей знань «Медицина» та «Фармація» (ЗДМУ, 2015 р.).

Програма розглянута на засіданні кафедри клінічної фармації, фармакотерапії та управління і економіки фармації ФПО (протокол № 1 від 01.09.2015 р.); кафедри фармакогнозії, фармацевтичної хімії та технології ліків ФПО (протокол № 2 від 16.09.2015р.).

Програма схвалена рішенням Вченої Ради факультету післядипломної освіти (протокол № 1 від 30.09.2015р.)

на засіданні Центральної методичної Ради Запорізького державного медичного університету (протокол № 1 від 30.09.2015 р.).

Схвалено Вченою Радою ЗДМУ (протокол №4 від 24.11.2015р.)

Рецензенти:

Крайдашенко О.В. д-р медичних наук, професор, зав. кафедри клінічної фармакології, фармації, фармакотерапії і косметології
Книш Є.Г. д-р фармацевтичних наук, професор, зав. кафедри управління і економіки фармації, медичного та фармацевтичного правознавства

Склад робочої групи

Мазулін О.В.	доктор фармацевтичних наук, професор, зав. кафедри фармакогнозії, фармацевтичної хімії та ТЛ ФПО
Білай І.М.	доктор медичних наук, професор, зав. кафедри клінічної фармації, фармакотерапії та УЕФ ФПО
Рижов О.О.	доктор фармацевтичних наук, професор, зав. кафедри медичної та фармацевтичної інформатики і новітніх технологій
Райкова Т.С.	кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри клінічної фармації, фармакотерапії та УЕФ ФПО
Шарапова Т.А.	кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри фармакогнозії, фармацевтичної хімії та ТЛ ФПО
Бушуєва І.В.	доктор фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри клінічної фармації, фармакотерапії та УЕФ ФПО
Пругло Є.С.	кандидат фармацевтичних наук, ст. викладач кафедри клінічної фармації, фармакотерапії та УЕФ ФПО
Смойловська Г.П.	кандидат фармацевтичних наук, ст. викладач кафедри фармакогнозії, фармацевтичної хімії та ТЛ ФПО
Берест Г.Г.	кандидат фармацевтичних наук, ст. викладач кафедри фармакогнозії, фармацевтичної хімії та ТЛ ФПО

Методичне видання підготовлено під загальною редакцією декана факультету післядипломної освіти ЗДМУ, доктора медичних наук, професора *Дарія В.І.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 р., Положення про освітньо – кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.1998 №65, Положення про особливості ступеневої освіти медичного спрямування, затвердженого наказом МОЗ України від 24.02.2000 № 35, Листа МОЗ України «Про підготовку магістрів галузей знань «Медицина» та «Фармація», Положення про організацію підготовки магістрів галузей знань «Медицина» та «Фармація» (ЗДМУ, 2015) підготовка магістрів проводиться на базі освітньо - професійної програми підготовки спеціаліста.

Магістратура спрямована на поглиблену спеціальну, науково-практичну, педагогічну та дослідницьку підготовку фахівців.

В магістратуру приймаються громадяни України, які мають кваліфікацію спеціаліста та рекомендацію Вченої ради навчального закладу освіти на наукову роботу.

Прийом до магістратури проводиться за конкурсом на місця та спеціальності, які затверджені Міністерством охорони здоров'я України.

Строк навчання в магістратурі зі спеціальності «Фармація» -1 рік.

Особа, яка навчається в магістратурі зі спеціальності 8.12020101 «Фармація» працює за затвердженим навчальним планом та виконує магістерську роботу.

Магістранти повинні повністю виконати вимоги навчального плану, оволодіти методиками проведення основних науково-практичних досліджень, основами педагогічної майстерності та проведення навчально-методичної роботи, виконати та захистити магістерську роботу.

Захист магістерської роботи відбувається на засіданні Вченої ради факультету післядипломної освіти ЗДМУ. За результатами захисту проводиться відкрите голосування щодо присвоєння магістранту кваліфікації магістра фармації з фаху 8.12020101 «Фармація».

**Програма магістратури зі спеціальності
«Фармація»**

Код курсів, розділів, тем, елементів	Назва розділу, елементів
1	2
1.1.	<i>Управління та економіка фармації</i>
1.1.1.	Законодавче регулювання діяльності фармацевтичних працівників.
1.1.2.	Законодавче регулювання спеціалізації (інтернатури) випускників фармацевтичних вищих навчальних закладів та фармацевтичних факультетів медичних вузів.
1.1.3.	Державне регулювання лікарського забезпечення. Органи державного регулювання.
1.1.4.	Основи державної політики у сфері лікарського забезпечення.
1.1.5.	Законодавче регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.
1.1.6.	Дозвільна система у діяльності фармацевтичних закладів.
1.1.7.	Відповідальність фармацевтичних працівників за результати діяльності в фармацевтичній галузі.
1.1.8.	Ліцензування фармацевтичної діяльності.
1.1.9.	Законодавче регулювання реклами лікарських засобів.
1.2.1.	Менеджмент організацій.
1.2.2.	Організація праці менеджера. Автоматизовані робочі місця менеджера.
1.2.3.	Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності в фармації.
1.2.4.	Бухгалтерський облік як інформаційна система для прийняття рішень в аптечній мережі. Управлінський облік.
1.2.5.	Деякі аспекти діяльності менеджера.
1.2.6.	Аудит фармацевтичних підприємств.
1.2.7.	Роль керівника в управлінні. Лідерство. Влада і вплив. Стилі управління.
1.2.8.	Ризики та страхування в фармації.
1.2.9.	Комерційна логістика. Логістика у фармації.
1.2.10.	Податкова система у фармацевтичній діяльності.
1.3.1.	Новітній маркетинг в фармації. Його основні напрямки.
1.3.2.	Імідж та його роль у просуванні товару та послуг на ринку лікарських засобів.
1.3.3.	Мерчандайзинг у фармації.
1.3.4.	Питання ціноутворення в фармації.
1.3.5.	Презентації. Їх призначення та організація.
1.3.6.	Стратегія маркетингових комунікацій. Паблік рілейшнз.

1.3.7.	Реклама у системі фармацевтичного маркетингу.
1.3.8.	Фармакоеконімічні дослідження.
1.3.9.	Соціальний маркетинг у фармації.
1.3.10.	Маркетингове забезпечення розробки нових товарів та послуг в фармації.
2.1.	<i>Елементи практичної психології</i>
2.1.1.	Ділові відносини у фармацевтичній діяльності.
2.1.2.	Етика та етикет підприємця.
2.1.3.	Основи конфліктології.
2.1.4.	Методи психологічного впливу у системах керування.
2.1.5.	Синдром «професійного вигорання» у фармацевтичних працівників.
2.1.6.	Причини стресів. Методи профілактики стресів.

<p>3.1.</p> <p>3.1.1.</p> <p>3.1.2.</p> <p>3.1.3.</p> <p>3.1.4.</p> <p>3.1.5.</p> <p>3.1.6.</p> <p>3.1.7.</p> <p>3.1.8.</p> <p>3.1.9.</p> <p>3.1.10.</p> <p>3.1.11.</p> <p>3.1.12.</p> <p>3.1.13.</p> <p>3.1.14.</p> <p>3.2.1.</p> <p>3.2.2.</p> <p>3.2.3.</p> <p>3.2.4.</p> <p>3.2.5.</p> <p>3.2.6.</p> <p>3.3.1.</p> <p>3.3.2.</p>	<p><i>Клінічна фармація</i></p> <p>Принципи фармацевтичної опіки при симптоматичному лікуванні порушень функції органів дихання. Без рецептурні лікарські препарати, які використовуються для симптоматичного лікування порушень функції органів дихання.</p> <p>Клініко-фармацевтичні аспекти використання антибактеріальних засобів у клінічній практиці.</p> <p>Основні положення клінічної фармації.</p> <p>Клінічна фармація в пульмонології.</p> <p>Клінічна фармація в кардіології.</p> <p>Клінічна фармація в гастроентерології.</p> <p>Клінічна фармація в нефрології.</p> <p>Клінічна фармація в ревматології.</p> <p>Клінічна фармація в гематології.</p> <p>Клінічна фармація в ендокринології.</p> <p>Клінічна фармація в алергології.</p> <p>Клініко-фармацевтичні аспекти використання антибактеріальних засобів у клінічній практиці.</p> <p>Клінічна фармація при невідкладних станах.</p> <p>Фармацевтична опіка та її забезпечення при відпуску рецептурних та безрецептурних лікарських препаратів.</p> <p>Вступ до клінічної фармації.</p> <p>Основні принципи клінічної фармакології: фармакодинаміка, фармакокінетика, взаємодія та побічна дія лікарських засобів.</p> <p>Чинники, що впливають на клінічну ефективність ліків. Хронофармакологія.</p> <p>Побічні дії лікарських препаратів, їх профілактика і лікування. Взаємодія ліків. Принципи комбінованої терапії.</p> <p>Клінічна фармація в педіатрії та геріатрії. Застосування лікарських засобів у вагітних та годуючи жінок.</p> <p>Вплив лікарських засобів на клініко-лабораторні показники.</p> <p>Фармацевтична опіка при простудних захворюваннях, патології шлунково-кишкового тракту, при головному, суглобовому та м'язовому болі.</p> <p>Фармацевтична опіка і планування сім'ї. Сучасні методи контрацепції.</p>
<p>4.1.</p> <p>4.1.1.</p> <p>4.1.2.</p> <p>4.1.3.</p>	<p><i>Фармацевтичний аналіз лікарських засобів</i></p> <p>Міжнародні стандарти управління якістю як основа для запобігання розповсюдження неякісної та фальсифікованої продукції.</p> <p>Управління якістю у фармацевтичній галузі. Галузеві стандарти GMP, GDP, GLP, GPP та ін.</p> <p>Державна фармакопея України – головний стандарт</p>

4.1.4.	фармацевтичної галузі Державна система забезпечення якості лікарських та парфумерно-косметичних засобів.
4.1.5.	Фармацевтичний аналіз як складова системи контролю якості лікарських засобів.
4.1.6.	Стандартизація парфумерно-косметичних засобів.
4.1.7.	Вхідний контроль якості лікарських засобів під час оптової та роздрібної торгівлі. Внутрішній порядок обігу лікарських засобів на фармацевтичних підприємствах.
4.1.8.	Вимоги техніки безпеки, санітарно-гігієнічного та епідеміологічного режимів у фармацевтичних підприємствах.
4.1.9.	Особливості контролю якості гомеопатичних лікарських засобів.
5.1.	<i>Фармацевтична технологія</i>
5.1.1.	Сучасний стан та перспективи виробництва вітчизняних лікарських препаратів.
5.1.2.	Вимоги та основні елементи належної аптечної практики (GPP).
5.1.3.	Впровадження стандартів GMP в сучасне виробництво. Належна практика зберігання фармацевтичної продукції (GSP).
5.1.4.	Біофармація – теоретична основа виробництва і раціонального застосування лікарських препаратів.
5.1.5.	Фармакоеконіміка як сучасна наука.
5.1.6.	Інформаційна діяльність у роботі провізора.
5.1.7.	Врахування взаємодії лікарських речовин при виготовленні (виробництві) та зберіганні.
5.1.8.	Фармацевтичні та медико-біологічні аспекти ліків різного типу дисперсної системи.
5.1.9.	Вікові ліки. Актуальні питання і перспективи створення вікових ліків в Україні.
5.1.10.	Гомеопатичні ліки в сучасній медицині.
5.1.11.	Лікувальні косметологічні препарати. Технологічні аспекти.

6.1.	<i>Фармакогнозія</i>
6.1.1.	Визначення запасів при заготівлі ЛРС.
6.1.2.	Правила заготівлі різних видів лікарської рослинної сировини, їх первинна обробка і сушіння.
6.1.3.	Умови прийому, збереження і аналізу лікарських рослин в аптеці і на аптечному складі.
6.1.4.	Методи фармакогностичного аналізу і контролю якості лікарської рослинної сировини.
6.1.5.	Прийом та правила збереження ЛРС в аптеках та на аптечних складах. Техніка безпеки при роботі з рослинною сировиною. Методи фармакогностичного аналізу і контролю якості ЛРС.
6.1.6.	Основні екологічні вимоги до лікарської рослинної сировини. Культивування лікарських рослин.
6.1.7.	Охорона лікарських рослин. Червона Книга України.
6.1.8.	Огляд лікарських рослин, що належать до різних фармакологічних груп.
6.1.9.	Нові та перспективні лікарські рослини.
6.1.10.	Вирощування та охорона лікарських рослин в Україні. Огляд лікарських рослин, що відносяться до різних фармакологічних груп.
7.1.	<i>Спеціальна підготовка</i>
7.1.1.	Актуальні питання організації медичного забезпечення військ воєнного та мирного часу.
7.1.2.	Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення Збройних Сил України.
7.1.3.	Аптеки. Організація роботи в умовах екстремальних ситуацій.
7.1.4.	Медичні склади та депо. Організація роботи в умовах екстремальних ситуацій.
7.1.5.	Особливості виготовлення лікарських засобів в умовах надзвичайних ситуацій. Контроль якості.
7.1.6.	Фармацевтична опіка при техногенних катастрофах та екстремальних умовах воєнного та мирного часу.
7.1.7.	Комплекти медичного майна військової ланки.
7.1.8.	Комплекти для оснащення військових аптек та медичних складів.
7.1.9.	Індивідуальні та групові засоби медичного захисту та надання першої медичної допомоги.
7.1.10.	Технічні засоби медичної служби.
7.1.11.	Комплекти медичного майна для госпіталів.
7.2.1	Класифікація, номенклатура, загальна характеристика комплектів медичного майна спеціального призначення.
7.2.2.	Медико-тактична характеристика десантних комплектів медичного майна для надання першої лікарської допомоги ДВ, Д-1, Д-2, Д-3, Д-5, Д-14.
7.2.3.	Класифікація, номенклатура і загальна характеристика

7.2.4.	комплектів медичного майна для надання спеціалізованої хірургічної допомоги.
7.2.5.	Номенклатура і загальна характеристика комплектів підсилення. Комплекти медичного майна для оснащення рентгенівських, фізіотерапевтичних, стоматологічних кабінетів.
7.2.6.	Комплекти медичного майна для оснащення лабораторій та станцій. переливання крові, для дезінфекції та санітарної обробки.
7.2.7.	Номенклатура та загальна характеристика наборів хірургічних інструментів.
8.1.	<i>Фармацевтична інформатика</i>
8.1.1.	Електронна комерція та експертні системи.
8.1.2.	Мережа Інтернет. Хмарні технології. Сервіси Google.
8.1.3.	Статистичні методи обробки інформації. Первинна статистична обробка кількісних ознак, оцінка значущості їх відмінності за допомогою програми STATISTICA.
8.1.4.	Планування експерименту. Модулі дисперсійного, канонічного і кластерного аналізу в програмі STATISTICA.
8.1.5.	Технологія структурного аналізу і моделювання SADT.
8.1.6.	Структура і принципи роботи 1-С та організація діловодства на основі інформаційних систем
8.1.7.	Придбання навичок роботи з хмарними технологіями на прикладі сервісів Google.
9.1.	<i>Методологія та логіка наукових досліджень</i>
9.1.1.	Наукові дослідження. Види та вимоги до наукових досліджень.
9.1.2.	Сутність методології наукових досліджень та її принципи. Логіка наукового дослідження.
9.1.3.	Методологія наукової роботи.
9.1.4.	Специфіка проведення науково-дослідної роботи.
9.1.5.	Пошук та аналіз наукової інформації.
9.1.6.	Науковий експеримент. Методи обробки результатів експериментальних наукових досліджень.
9.1.7.	Методологія написання кваліфікаційної роботи.
9.1.8.	Апробація результатів наукових досліджень.

10.1.	<i>Педагогіка вищої школи</i>
10.1.1.	Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи.
10.1.2.	Вища школа як педагогічна система.
10.1.3.	Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу.
10.1.4.	Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу.
10.1.5.	Студент як об'єкт-суб'єкт педагогічної діяльності.
10.1.6.	Предмет, категорії педагогіки вищої школи.
10.1.7.	Вища школа як педагогічна система.
10.1.8.	Основні напрями діяльності викладача вищого навчального закладу.
10.1.9.	Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу.
10.2.1.	Культура педагогічного спілкування викладача вищого навчального закладу.
10.2.2.	Технологія взаємодії.
10.2.3.	Мовленнєва культура викладача вищого навчального закладу.
10.3.1.	Студентство як соціальна група.
10.3.2.	Методи і методика педагогічних досліджень.
10.3.3.	Організація виховної роботи у вищому навчальному закладі.
10.3.4.	Сучасні технології в освіті.
10.3.5.	Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі.
10.3.6.	Організація самостійної роботи студентів.
10.3.7.	Контроль та оцінка успішності студентів.
10.3.8.	Організація науково-дослідницької роботи студентів.
10.3.9.	Магістратура.
10.4.1.	Соціально-історичні характеристики розвитку вищої педагогічної освіти в Україні.
10.4.2.	Система вищої педагогічної освіти за кордоном.
10.4.3.	

11.1.	<i>Основи наукознавства та робота з науковою літературою</i>
11.1.1.	Основи наукових досліджень. Наука й наукові дослідження. Типи наукових досліджень. Методологія та методи наукових досліджень.
11.1.2.	Науково-дослідні роботи. Етапи виконання науково-дослідних робіт. Аналіз результатів та їх оприлюднення.
11.1.3.	Види науково-дослідних робіт, їх мета, завдання та вимоги до них.
11.1.4.	Вимоги до структури і змісту дисертації та автореферату.
11.1.5.	Робота з науковою літературою. Основні джерела наукової інформації. Типи видань. Інтернет - джерела інформації. Вивчення джерел наукової інформації.
11.1.6.	Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових праць.
11.1.7.	Основи наукової етики.
11.1.8.	Науково-дослідні установи.
11.1.9.	Підготовка кадрів вищої кваліфікації. Докторантура та аспірантура.
12.1.	<i>Патентознавство</i>
12.1.1.	Система інтелектуальної власності. Об'єкти промислової власності.
12.1.2.	Патентна інформація, документація та патентні дослідження.
12.1.3.	Порядок оформлення заявки на винахід. Подання заявки на одержання патенту на винахід.
12.1.4.	Правова охорона та використання об'єктів промислової власності.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Усього 11 місяців (1812 навч. годин)

в т.ч. заняття на кафедрі 7 місяців

(1188 навч. годин)

на базі стажування 4 міс. (624 навч. годин)

Тривалість навчання	Місяці											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
1 рік	П	П	П/Т	Т	Т	Т	Т/С	Т	Т	П	П/ДА	Канікули

ПОЗНАЧЕННЯ: Т – теоретичний курс навчання; П – практика; С – сесія;
ДА – державна атестація.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
магістратури зі спеціальності
8.12020101 «Фармація»

Код	Назва курсів, розділів, елементів	Кількість годин				
		Всього	Лекцій	Сем. зан.	Практ. зан.	Самост. робота
1	2	3	4	5	6	7
1.	Управління та економіка фармації	156	8	40	40	68
1.1.	Законодавче регулювання діяльності фармацевтичних працівників	10	2	4	4	
1.2.	Законодавче регулювання спеціалізації (інтернатури) випускників фармацевтичних вищих навчальних закладів та фармацевтичних факультетів медичних вузів	4		2	2	
1.3.	Державне регулювання лікарського забезпечення. Органи державного регулювання	4		2	2	
1.4.	Основи державної політики у сфері лікарського забезпечення	8		4	4	
	Законодавче регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів	9		2	2	5
1.5.	Дозвільна система у діяльності фармацевтичних закладів	4		2	2	
1.6.	Відповідальність фармацевтичних працівників за результати діяльності в фармацевтичній галузі	3			3	
1.7.	Ліцензування фармацевтичної діяльності	5				5
1.8.	Законодавче регулювання реклами лікарських засобів	3				3
	Підсумкове заняття	2		2		
1.9.	Менеджмент організацій	2		2		
1.10.	Організація праці менеджера. Автоматизовані робочі місця менеджера.	2		2		
1.11.	Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності в фармації.	6		2	4	
1.12.	Бухгалтерський облік як інформаційна система для прийняття рішень в аптечній мережі. Управлінський облік.	6		2	4	
1.13.	Деякі аспекти діяльності	4			4	

1.14.	менеджера. Аудит фармацевтичних підприємств.	2			2	
1.15.	Роль керівника в управлінні. Лідерство. Влада і вплив. Стили управління.	3				3
1.16.	Ризики та страхування в фармації	6				6
1.17.	Комерційна логістика. Логістика у фармації.	10				10
1.18.	Податкова система у фармацевтичній діяльності	5	2			3
	Підсумкове заняття	2		2		
1.19.	Новітній маркетинг в фармації. Його основні напрямки	2		2		
1.20.	Імідж та його роль у просуванні товару та послуг на ринку лікарських засобів.	6		2	4	
1.21.	Мерчандайзинг у фармації.	2		2		
1.22.	Питання ціноутворення в фармації	2		2		
1.23.	Презентації. Їх призначення та організація.	3			3	
1.24.	Стратегія маркетингових комунікацій. Паблік рілейшнз	3				3
1.25.	Реклама у системі фармацевтичного маркетингу.	8				8
1.26.	Фармакоеконімічні дослідження.	12				12
1.27.	Соціальний маркетинг у фармації.	4				4
1.28.	Маркетингове забезпечення розробки нових товарів та послуг в фармації.	4				4
	Підсумкове заняття.	2		2		
	Залік.	2		2		4
	Державна атестація	2				2
2.	Елементи практичної психології	24	4	10		10
2.1.	Ділові відносини у фармацевтичній діяльності.	2	2			
2.2.	Етика та етикет підприємця.	5	2	3		
2.3.	Основи конфліктології.	2		2		
2.4.	Методи психологічного впливу у системах керування.	3		3		
2.5.	Синдром «професійного вигорання» у фармацевтичних працівників.	4		2		2
		2	2			
2.6.	Причини стресів. Методи профілактики стресів.	8				8
3.	Клінічна фармація	54	4		25	25
3.1.	Принципи фармацевтичної опіки при симптоматичному лікуванні порушень функції органів дихання. Без рецептурні лікарські препарати, які використовуються	2	2			

	для симптоматичного лікування порушень функції органів дихання.				
3.2.	Клініко-фармацевтичні аспекти використання антибактеріальних засобів у клінічній практиці.	2	2		
3.3.	Основні положення клінічної фармації	3		3	
3.4.	Клінічна фармація в пульмонології	2		2	
3.5.	Клінічна фармація в кардіології	2		2	
3.6.	Клінічна фармація в гастроентерології	2		2	
3.7.	Клінічна фармація в нефрології	2		2	
3.8.	Клінічна фармація в ревматології	2		2	
3.9.	Клінічна фармація в гематології	2		2	
3.10.	Клінічна фармація в ендокринології	2		2	
3.11.	Клінічна фармація в алергології	2		2	
3.12.	Клініко-фармацевтичні аспекти використання антибактеріальних засобів у клінічній практиці	2		2	
3.13.	Клінічна фармація при невідкладних станах	2		2	
3.14.	Фармацевтична опіка та її забезпечення при відпуску рецептурних та без рецептурних лікарських препаратів	2		2	
3.15.	Вступ до клінічної фармації	2			2
3.16.	Основні принципи клінічної фармакології: фармакодинаміка, фармакокінетика, взаємодія та побічна дія лікарських засобів	3			3
3.17.	Чинники, що впливають на клінічну ефективність ліків. Хронофармакологія	4			4
3.18.	Побічні дії лікарських препаратів, їх профілактика і лікування. Взаємодія ліків. Принципи комбінованої терапії.	4			4
3.19.	Клінічна фармація в педіатрії та геріатрії. Застосування лікарських засобів у вагітних та годуючи жінок.	4			4
3.20.	Вплив лікарських засобів на клініко-лабораторні показники.	2			2
3.21.	Фармацевтична опіка при простудних захворюваннях, патології шлунково-кишкового тракту, при головному, суставному та м'язовому болі.	4			4
3.22.	Фармацевтична опіка і	2			2

	планування сім'ї. Сучасні методи контрацепції.					
4.	Фармацевтичний аналіз лікарських засобів	118	6	40	15	57
4.1.	Міжнародні стандарти управління якості як основа для запобігання розповсюдження неякісної та фальсифікованої продукції.	11	2	5		4
4.2.	Управління якістю у фармацевтичній галузі. Галузеві стандарти GMP, GDP, GLP, GPP та ін.	9	2	5		2
4.3.	Державна фармакопея України – головний стандарт фармацевтичної галузі	15		5		10
4.4.	Державна система забезпечення якості лікарських та парфумерно-косметичних засобів.	15	2	5		8
4.5.	Фармацевтичний аналіз як складова системи контролю якості лікарських засобів.	55		10	15	30
4.6.	Вхідний контроль якості лікарських засобів під час оптової та роздрібної торгівлі.	5		5		
4.7.	Внутрішній порядок обігу лікарських засобів на фармацевтичних підприємствах.	5		5		
4.8.	Вимоги техніки безпеки, санітарно-гігієнічного та епідеміологічного режимів у фармацевтичних підприємствах.	3		3		
4.9.	Особливості контролю якості гомеопатичних лікарських засобів.	5		2		3
5.	Фармацевтична технологія	124	6	40	20	58
5.1.	Сучасний стан та перспективи виробництва вітчизняних лікарських препаратів.	10		4	2	4
5.2.	Вимоги та основні елементи належної аптечної практики (GPP).	8		2		6
5.3.	Впровадження стандартів GMP в сучасне виробництво. Належна практика зберігання фармацевтичної продукції (GSP).	8		2	2	4
5.4.	Біофармація – теоретична основа виробництва і раціонального застосування лікарських препаратів.	10	2	2	2	4
5.5.	Фармакоекономіка як сучасна наука.	8		2		6
5.6.	Інформаційна діяльність у роботі провізора.	8	2			6

5.7.	Врахування взаємодії лікарських речовин при виготовленні (виробництві) та зберіганні.	10		4	2	4
5.8.	Фармацевтичні та медико-біологічні аспекти ліків різного типу дисперсної системи.	24		12	6	6
5.9.	Вікові ліки. Актуальні питання і перспективи створення вікових ліків в Україні.	12	2	4	2	4
5.10.	Гомеопатичні ліки в сучасній медицині.	12		4	2	6
5.11.	Лікувальні косметологічні препарати. Технологічні аспекти.	12		4	2	6
	Державна атестація	2				2
6.	Фармакогнозія	48	4	5	20	19
6.1.	Визначення запасів при заготівлі ЛРС.	6,5	2		2,5	2
6.2.	Правила заготівлі різних видів лікарської рослинної сировини, їх первинна обробка і сушіння.	5			2,5	2,5
6.3.	Умови прийому, збереження і аналізу лікарських рослин в аптеці і на аптечному складі.	5			2,5	2,5
6.4.	Методи фармакогностичного аналізу і контролю якості лікарської рослинної сировини.	7	2		2,5	2,5
6.5.	Прийом та правила збереження ЛРС в аптеках та на аптечних складах. Техніка безпеки при роботі з рослинною сировиною. Методи фармакогностичного аналізу і контролю якості ЛРС.	2,5		2,5		
6.6.	Основні екологічні вимоги до лікарської рослинної сировини. Культивування лікарських рослин.	5			2,5	2,5
6.7.	Охорона лікарських рослин. Червона Книга України.	4,5			2,5	2
6.8.	Огляд лікарських рослин, що належать до різних фармакологічних груп.	5			2,5	2,5
6.9.	Нові та перспективні лікарські рослини.	5			2,5	2,5
6.10.	Вирощування та охорона лікарських рослин в Україні. Огляд лікарських рослин, що відносяться до різних фармакологічних груп.	2,5		2,5		

7.	Спеціальна підготовка	68	4	10	10	44
7.1.	Актуальні питання організації медичного забезпечення військ воєнного та мирного часу.	4		2		2
7.2.	Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення Збройних Сил України.	6		2		4
7.3.	Аптеки. Організація роботи в умовах екстремальних ситуацій.	9	1	2	2	4
7.4.	Медичні склади та депо. Організація роботи в умовах екстремальних ситуацій.	9	1	2	2	4
7.5.	Особливості виготовлення лікарських засобів в умовах надзвичайних ситуацій. Контроль якості.	8		2	2	4
7.6.	Фармацевтична опіка при техногенних катастрофах та екстремальних умовах воєнного та мирного часу.	2	2			
7.7.	Комплекти медичного майна військової ланки.	4			2	2
7.8.	Комплекти для оснащення військових аптек та медичних складів.	4			2	2
7.9.	Індивідуальні та групові засоби медичного захисту та надання першої медичної допомоги.	4				4
7.10.	Технічні засоби медичної служби.	2				2
7.11.	Комплекти медичного майна для госпіталів.	2				2
7.12.	Класифікація, номенклатура, загальна характеристика комплектів медичного майна спеціального призначення.	2				2
7.13.	Медико-тактична характеристика десантних комплектів медичного майна для надання першої лікарської допомоги ДВ, Д-1, Д-2, Д-3, Д-5, Д-14.	2				2
7.14.	Класифікація, номенклатура і загальна характеристика комплектів медичного майна для надання спеціалізованої хірургічної допомоги.	2				2
7.15.	Номенклатура і загальна характеристика комплектів підсилення.	2				2
7.16.	Комплекти медичного майна для оснащення рентгенівських,	2				2

7.17.	фізіотерапевтичних, стоматологічних кабінетів. Комплекти медичного майна для оснащення лабораторій та станцій. переливання крові, для дезінфекції та санітарної обробки.	2				2
8.	Фармацевтична інформатика Електронна комерція та експертні системи.	32	2		10	20
8.1.	Мережа Інтернет. Хмарні технології. Сервіси Google.		2		2	
8.2.	Статистичні методи обробки інформації. Первинна статистична обробка кількісних ознак, оцінка значущості їх відмінності за допомогою програми STATISTICA.				2	2
8.3.	Планування експерименту.				2	2
8.4.	Модулі дисперсійного, канонічного і кластерного аналізу в програмі STATISTICA.				2	2
8.5.	Технологія структурного аналізу і моделювання SADT.				2	2
8.6.	Структура і принципи роботи 1-С та організація діловодства на основі інформаційних систем				2	2
8.7.	Придбання навичок роботи з хмарними технологіями на прикладі сервісів Google. Контроль Державна атестація	6				6
9.	Методологія та логіка наукових досліджень	54	10	30		14
9.1.	Наукові дослідження. Види та вимоги до наукових досліджень.	2	2			
9.2.	Сутність методології наукових досліджень та її принципи. Логіка наукового дослідження.	9	2	5		2
9.3.	Методологія наукової роботи.	9	2	5		2
9.4.	Специфіка проведення науково-дослідної роботи.	7		5		2
9.5.	Пошук та аналіз наукової інформації.	11	2	5		4
9.6.	Науковий експеримент. Методи обробки результатів експериментальних наукових досліджень.	2				2
9.7.	Методологія написання кваліфікаційної роботи.	9	2	5		2
9.8.	Апробація результатів наукових	5		5		

	досліджень.				
10.	Педагогіка вищої школи	54	12		42
10.1.	Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система.	2	2		
10.2.	Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу.	2	2		
10.3.	Студент як об'єкт-суб'єкт педагогічної діяльності.	2	2		
10.4.	Предмет, категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система.	2	2		
10.5.	Основні напрями діяльності викладача вищого навчального закладу.	2	2		
10.6.	Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу.	3			3
10.7.	Культура педагогічного спілкування викладача вищого навчального закладу. Технологія взаємодії.	4			4
10.8.	Мовленнєва культура викладача вищого навчального закладу.	4			4
10.9.	Студентство як соціальна група.	3			3
10.10.	Методи і методика педагогічних досліджень.	4			4
10.11.	Організація виховної роботи у вищому навчальному закладі.	4			4
10.12.	Сучасні технології в освіті.	5			5
10.13.	Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі.				
10.14.	Організація самостійної роботи студентів.	5	2		3
10.15.	Контроль та оцінка успішності студентів.	3			3
10.16.	Організація науково-дослідницької роботи студентів.	4			4
10.17.	Магістратура.				
10.18.	Соціально-історичні характеристики розвитку вищої педагогічної освіти в Україні.	3			3
10.19.	Система вищої педагогічної освіти за кордоном.	2			2

11.	Основи наукознавства та робота з науковою літературою	54	8	12	12	22
11.1.	Основи наукових досліджень. Наука й наукові дослідження. Типи наукових досліджень. Методологія та методи наукових досліджень.	6	2	2		2
11.2.	Науково-дослідні роботи. Етапи виконання науково-дослідних робіт. Аналіз результатів та їх оприлюднення.	10	2	2	6	
11.3.	Види науково-дослідних робіт, їх мета, завдання та вимоги до них.	8		2	2	4
11.4.	Вимоги до структури і змісту дисертації та автореферату.	2				
11.5.	Робота з науковою літературою. Основні джерела наукової інформації. Типи видань. Інтернет - джерела інформації. Вивчення джерел наукової інформації.	6	2	2	2	
11.6.	Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових праць. Основи наукової етики.	4	2		2	
11.7.	Науково-дослідні установи.	8		2		6
11.8.	Підготовка кадрів вищої кваліфікації.	5		1		4
11.9.	Докторантура та аспірантура.	5		1		4
12.	Патентознавство	36	4	12	12	8
12.1.	Система інтелектуальної власності. Об'єкти промислової власності.	6	2	2	2	
12.2.	Патентна інформація, документація та патентні дослідження.	4		2	2	
12.3.	Порядок оформлення заявки на винахід. Подання заявки на одержання патенту на винахід.	12		2	6	4
12.4.	Правова охорона та використання об'єктів промислової власності.	10	2	2	2	4
	Підсумкове заняття.	2		2		
	Залік.	2		2		

Орієнтовний план професійно-практичної підготовки на базах стажування

Місце роботи	Тривалість роботи (тижні)
1. За програмою інтернатури:	
Аптека	9
Установи управління фармацевтичною службою	1
Лабораторія територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері контролю якості та безпеки лікарських засобів	2
Підприємства фармацевтичної промисловості (по можливості)	3
Природно-сировинна база	1
2. Додатково: Проведення особистих досліджень за напрямком та темою магістерської роботи	за індивідуальним планом магістра
Всього	16

ПРИМІТКА: Залежно від умов роботи доцільно об'єднувати деякі види робіт.

**Перелік індивідуальних завдань з дисциплін навчального плану,
що виконуються під час професійно-практичної
підготовки на базах стажування**

Управління та економіка фармації

1. Сучасний стан та перспективи розвитку фармацевтичної галузі в Україні.
2. Розвиток підприємства в фармації.
3. Нові форми організації лікарського забезпечення населення.
4. Удосконалення організаційної структури управління фармацевтичних підприємств.
5. Особливості професійної етики в фармації.
6. Діловий етикет.
7. Умови і засоби формування сприятливого психологічного мікроклімату в колективі.
8. Удосконалення лікарського забезпечення сільського населення.
9. Організація лікарського забезпечення хворих в умовах стаціонару.
10. Організація забезпечення населення фітопрепаратами та впровадження нових методів фітотерапевтичної допомоги хворим.
11. Фармацевтична спеціалізація. Організація роботи спеціалізованих аптек.
12. Деякі аспекти охорони праці в аптечних установах.
13. Умови і засоби забезпечення сумісності і захищеності у спілкуванні.
14. Засоби профілактика професійного «вигорання» працівників практичної фармації.
15. Роль оптової ланки у лікарському забезпеченні населення. Організація роботи аптечного складу (бази).
16. Дозвільний порядок здійснення фармацевтичної діяльності.
17. Ліцензування фармацевтичної діяльності.
18. Особливості структури витрат аптечних установ.
19. Особливості оподаткування фізичних осіб – підприємців та аптечних установ.
20. Засоби матеріального та морального заохочення фармацевтичних працівників.
21. Концепція маркетингу: мета, функції, завдання.
22. Товарна політика та планування у фармацевтичній галузі.
23. Питання управління персоналом у фармації.
24. Аналіз та прогнозування кон'юктури фармацевтичного ринку.

- 25.Цінова політика аптечних підприємств.
- 26.Збутова політика аптечних підприємств.
- 27.Питання формування попиту і стимулювання збуту лікарських засобів.
- 28.Інформаційне забезпечення фармацевтичної діяльності.
- 29.Використання інформаційних технологій у фармації.
- 30.Стратегія і тактика ділового спілкування.
- 31.Зовнішньоекономічна діяльність у фармації.
- 32.Порядок регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів на території України.
- 33.Основні напрямки державного регулювання фармацевтичного забезпечення. Органи регулювання.
- 34.Стан та перспективи підготовки та перепідготовки фармацевтичних кадрів в Україні.
- 35.Організаційні та психологічні аспекти здійснення фармацевтичної опіки.
- 36.Відповідальність фармацевтичних працівників за результати діяльності.
- 37.Фармакоекономіка та її напрямки.

Клінічна фармація

1. Клінічна фармація, її завдання, сучасний стан і перспективи розвитку.
2. Чинники, які впливають на клінічну ефективність ліків. Хронофармакологія.
3. Побічна дія лікарських препаратів, їх профілактика і лікування.
4. Властивості і раціональне застосування лікарських препаратів, які впливають на серцево-судинну систему.
5. Властивості і раціональне застосування лікарських препаратів, які впливають на серцево-судинну систему.
6. Клініко - фармакологічна характеристика лікарських препаратів, які впливають на функцію дихальної системи.
7. Клініко - фармакологічна і фармацевтична характеристика лікарських препаратів, які впливають на функцію шлунково-кишкового тракту.
8. Клініко - фармакологічна і фармацевтична характеристика лікарських препаратів, які застосовуються в ревматології.
9. Клініко-фармакологічна і фармацевтична характеристика, раціональне використання лікарських препаратів, які впливають на систему крові, ендокринну систему.

10. Сучасні імунотропні і протиалергійні лікарські препарати.
11. Загальні принципи хіміотерапії. Клініко-фармакологічна і фармацевтична характеристика сучасних антибіотиків, синтетичних антибактеріальних препаратів, противірусних, протигрибкових, антигельмінтних, антипротозойних засобів.
12. Загальні принципи хіміотерапії. Клініко-фармакологічна і фармацевтична характеристика сучасних антибіотиків, синтетичних антибактеріальних препаратів, противірусних, протигрибкових, антигельмінтних, антипротозойних засобів.
13. Допомога при невідкладних станах і гострих отруєннях.
14. Вікові особливості фармакотерапії. Застосування лікарських препаратів у вагітних і годуючих жінок.
15. Фармацевтична опіка.

Фармацевтичний аналіз лікарських засобів

1. Державна система забезпечення якості вітчизняних та імпортованих лікарських засобів.
2. Шляхи та проблеми в створенні нових лікарських засобів в Україні.
3. Застосування функціонального фармацевтичного аналізу для ідентифікації лікарських засобів органічної природи.
4. Застосування функціонального фармацевтичного аналізу для кількісного визначення лікарських засобів органічної природи.
5. Система реєстрації, ліцензування, сертифікації лікарських засобів в Україні.
6. Аналіз лікарських форм для дітей.
7. Особливості аналізу офтальмологічних, вушних лікарських засобів згідно вимог ДФУ.
8. Особливості контролю якості гранул, капсул, таблеток і порошків для орального та зовнішнього застосування згідно вимог ДФУ.
9. Використання окисно-відновних реакцій у якісному та кількісному фармацевтичному аналізі.
10. Використання осаджувального титрування у фармацевтичному аналізі.
11. Якісний і кількісний експрес-аналіз лікарських форм. Переваги та недоліки експресного методу аналізу.
12. Особливості аналізу сильнодіючих, отруйних і наркотичних лікарських препаратів.
13. Аналіз м'яких лікарських форм.
14. Контроль якості гомеопатичних лікарських засобів.

15. Забезпечення якості гомеопатичних лікарських засобів під час виробництва (виготовлення), зберігання та реалізації.
16. Використання комплексометричного титрування у фармацевтичному аналізі.
17. Потенціометрія в аналізі якості лікарських засобів.
18. Метод нітритометрії у фармацевтичному аналізі.
19. Особливості аналізу води очищеної, високоочищеної та води для ін'єкцій згідно вимог ДФУ.
20. Стандартизація лікарських засобів. Аналітично-нормативна документація.
21. Порівняльний аналіз вимог до виготовлення і контролю якості лікарських засобів в Україні та Європейському Союзі на підставі фармакопей.
22. Валідація аналітичних методів аналізу.
23. Роль українських учених у розвитку хімії лікарських засобів.
24. Контроль якості лікарських засобів для парентерального застосування згідно вимог ДФУ.
25. Визначення концентрації етанолу в спиртових розчинах лікарських речовин та настойках. Визначення сухого залишку та густини.
26. Фармацевтичний аналіз. Сучасний стан та перспективи розвитку.
27. Лабораторії з аналізу якості лікарських засобів. Завдання і функції. Критерії акредитації лабораторій.
28. Сучасна нормативно-правова база щодо питань контролю та забезпечення якості лікарських засобів в Україні.
29. Застосування фотометричних методів аналізу в контролі якості лікарських речовин і лікарських препаратів.
30. Фізико-хімічні методи аналізу, які застосовуються для контролю якості лікарських засобів за ДФУ.
31. Фізичні, хімічні, фізико-хімічні, інструментальні, біологічні методи у стандартизації лікарських засобів.
32. Контроль якості лікарських форм, виготовлених в умовах аптеки за індивідуальними рецептами та серійно.
33. Санітарно-протиепідемічний режим в аптеках, на фармацевтичних фабриках, аптечних складах.
34. Санітарно-гігієнічний режим на фармацевтичних підприємствах. Основні гігієнічні стандарти.
35. Сучасна система контролю та забезпечення якості лікарських засобів в Україні.
36. Проблеми якості та фальсифікації лікарських засобів в Україні.

37. Категорії нормативних документів зі стандартизації та види стандартів.
38. Загальні|спільні| вимоги та умови зберігання лікарських засобів. Основні принципи належної практики зберігання (GDP|).
39. Використання аналітичних методів для виявлення неякісної та фальсифікованої продукції.
40. Особливості лікарських засобів як продукту споживання. Загальні методичні вказівки стосовно оцінки якості лікарських засобів згідно рекомендацій ВООЗ.

Фармацевтична технологія

1. Сучасний стан та перспективи виробництва вітчизняних лікарських препаратів.
2. Аналіз ринку ліків України. Перспективи виробництва вітчизняних лікарських засобів. Державна програма виробництва ліків.
3. Оригінальні та генеричні лікарські засоби.
4. Лікарські препарати пролонгованої дії та з заданими фармакокінетичними властивостями. Лікарські препарати нового покоління.
5. Лікарські терапевтичні системи для парентерального, трансдермального та інфузійного застосування.
6. Цілеспрямована доставка ліків (ліпосоми, наночастки, нанокапсули).
7. Вимоги та основні елементи належної аптечної практики (GPP).
8. Забезпечення хворих ліками та іншими виробами медичного призначення, відповідною інформацією, порадами, а також спостереження за ефектами від застосування ліків.
9. Раціональне застосування лікарських препаратів, що забезпечує ефективність та безпеку лікарської терапії.
10. Чинні законодавчі та нормативні акти, що регламентують права та обов'язки фахівця з перевірки правильності прописування рецептів і відпуску ліків різних фармакотерапевтичних груп.
11. Експертиза рецептів, що містять наркотичні, психотропні речовини, їх аналоги та прекурсори, отруйні та сильнодіючі речовини.
12. Діяльність провізора, що пов'язана з забезпеченням безпечного, ефективного та економічного самолікування.
13. Діяльність провізора, що пов'язана з призначенням і застосуванням без рецептурних лікарських препаратів.

14. Партнерство провізора і лікаря щодо медикаментозної терапії. Роль провізора в складанні та наданні інформації про лікарські препарати спеціалістам охорони здоров'я і споживачам.
15. Діяльність провізора, пов'язана зі зміцненням здоров'я, запобіганням погіршення здоров'я та досягненням здорового способу життя.
16. Біологічно – активні добавки (БАДи). Принципи розробки їх рецептури, технологія та відпуск.
17. Основні поняття GMP (Good Manufacturing Practice) – практика якісного виробництва фармацевтичної продукції.
18. Нормативно – правові акти (настанова 42 – 01 – 2001 “ Лікарські засоби. Належна виробнича практика”, затверджена наказом МОЗ України № 506 від 14.12.2001 р.), направлені на проведення у повну відповідність вимог по виготовленню лікарських препаратів в Україні з міжнародними нормами гарантії якості ліків і визнання міжнародних і Європейського стандартів ISO – 9000, EN – 4500 і правил GMP.
19. Біофармація – теоретична основа виробництва і раціонального застосування лікарських препаратів. Фармацевтичні фактори, що впливають на біологічну доступність ліків.
20. Фармакоеконіміка як сучасна наука. Значення фармакоеконімічних досліджень для забезпечення раціонального застосування лікарських засобів.
21. Значення фармакоеконімічного аналізу для оцінки витрат на альтернативні методи профілактики, діагностики, лікування захворювань та стандартизації лікарського забезпечення хворих.
22. Фармакоеконімічні дослідження – основа наукового обґрунтування вибору методів лікування, складання формулярів, списків лікарських засобів безкоштовного та пільгового відпуску.
23. Поняття про фармацевтичну інформацію. Види і джерела інформації. Робота з джерелами інформації.
24. Інформаційна діяльність провізора. Адресати інформації (провізор, фармацевт, лікар, хворий).
25. Поняття про фармацевтичну інформацію. Види і джерела інформації (провізор, фармацевт, лікар, хворий).

Фармакогнозія

1. Джерела постачання сучасної лікарської рослинної сировини на Україні.

2. Основна нормативна документація стосовно якості лікарської рослинної сировини.
3. Організація заготівлі лікарської рослинної сировини.
4. Загальні правила та особливості заготівлі сировини різних рослинних органів.
5. Календарні строки збору. Основні заходи з охорони та раціонального використання лікарських рослин згідно нових наказів.
6. Сушіння лікарської рослинної сировини.
7. Стандартизація висушеної сировини.
8. Комплексний товарознавчий лікарської рослинної сировини.
9. Приймання лікарської рослинної сировини на складах (аптечних базах), відбір середньої проби для товарознавчого аналізу.
10. Сучасні комплексні фітопрепарати з лікарських рослин основних фірм – виробників України та зарубіжних країн, які містять вуглеводи.
11. Сучасні комплексні фітопрепарати з лікарських рослин основних фірм – виробників України та зарубіжних країн, які містять жири і жироподібні сполуки.
12. Сучасні комплексні фітопрепарати з лікарських рослин основних фірм – виробників України та зарубіжних країн, які містять вітаміни.
13. Сучасні комплексні фітопрепарати з лікарських рослин основних фірм – виробників України та зарубіжних країн, які містять глікозиди.
14. Сучасні комплексні фітопрепарати з лікарських рослин основних фірм – виробників України та зарубіжних країн, які містять алкалоїди.
15. Сучасні комплексні фітопрепарати з лікарських рослин основних фірм – виробників України та зарубіжних країн, які містять ефірні олії.
16. Сучасні комплексні фітопрепарати з лікарських рослин основних фірм – виробників України та зарубіжних країн, які містять флавоноїди.
17. Сучасні комплексні фітопрепарати з лікарських рослин основних фірм – виробників України та зарубіжних країн, які містять дубильні речовини.
18. Сучасні комплексні фітопрепарати з лікарських рослин основних фірм – виробників України та зарубіжних країн, які містять сапоніни.
19. Сучасні комплексні фітопрепарати з лікарських рослин основних фірм – виробників України та зарубіжних країн, які містять антрацен похідні.
20. Можливі побічні явища препаратів з лікарської рослинної сировини та засоби їх часткового уникнення.
21. Визначення тотожності лікарської рослинної сировини, яка містить сапоніни.

- 22.Визначення тотожності лікарської рослинної сировини, яка містить флаваноїди.
- 23.Визначення тотожності лікарської рослинної сировини, яка містить антрахінони.
- 24.Визначення тотожності лікарської рослинної сировини, яка містить алкалоїди.
- 25.Визначення тотожності лікарської рослинної сировини, яка містить фенольні глікозиди.
- 26.Визначення тотожності лікарської рослинної сировини, яка містить полісахариди.
- 27.Визначення тотожності лікарської рослинної сировини, яка містить серцеві глікозиди.
- 28.Визначення тотожності лікарської рослинної сировини, яка містить вітаміни.
- 29.Визначення тотожності лікарської рослинної сировини, яка містить кумарини.
- 30.Визначення тотожності лікарської рослинної сировини, яка містить дубильні речовини.

ПЕРЕЛІК ЗНАНЬ ТА УМІНЬ
магістрів фармації зі спеціальності 8.12020101
«Фармація»

Згідно з вимогами програми магістранти повинні знати:

- сутність основних понять і категорій: державного регулювання фармацевтичної діяльності, напрямків розвитку менеджменту на фармацевтичних підприємствах, маркетингової діяльності та розвитку напрямків новітнього маркетингу в фармації;
- сутність основних понять і категорій: теорії конфліктології, ділового етикету, напрямку біоетики в медицині та фармації, методів психологічного впливу в системах керування
- основні клінічні симптоми і синдроми найбільш поширених захворювань; підходи до медикаментозного лікування найбільш поширених захворювань; характерні клінічні симптоми найбільш розповсюджених захворювань, що вимагають обов'язкової консультації лікаря; перелік захворювань і патологічних станів, при яких можливе відповідальне самолікування, та характерні для них клінічні прояви; основні принципи симптоматичної лікарської терапії захворювань і патологічних станів, при яких можливе відповідальне самолікування; особливості брендних і генеричних ЛП; вимоги до генеричних ЛП; клініко-фармакологічну характеристику сучасних ЛП різних фармакологічних груп, в тому числі комбінованих ЛП; вплив фізико-хімічних властивостей на фармакокінетичні та фармакодинамічні властивості ЛП; принципи взаємодії ЛП в організмі хворого; переваги та недоліки тієї чи іншої лікарської форми конкретних ЛП різних фармакологічних груп; методи та критерії оцінки клінічної ефективності ЛП основних фармакологічних груп;
- основні державні та відомчі документи, якими керується аптечна установа у своїй діяльності; організацію контролю якості ліків у аптечних закладах; нормативно-технічну документацію, накази, інструкції та інші матеріали, що стосуються контролю якості лікарських засобів; види та структуру нормативно-технічної документації (ДСТУ, ТУ, ГСТ та ін.), що визначають вимоги до якості та безпеки лікарських засобів; державну систему забезпечення якості лікарських засобів; принципи та структуру державних систем стандартизації та сертифікації лікарських засобів; загальні фармакопейні методи аналізу; фармакопейний аналіз лікарських речовин, що входять в лікарські засоби; сучасні хімічні, фізичні та фізико-хімічні методи дослідження; біологічні методи контролю;
- основні поняття, терміни і завдання технології лікарських форм. Теоретичні основи різних видів лікарських форм. Основні розділи нормативних документів, які регламентують вимоги до якості лікарських засобів: Фармакопейна стаття України (ФСУ), Тимчасова фармакопейна стаття України (ТФСУ), Державні стандарти України (ДСтУ), Технічні

умови України (ТУУ), Галузеві стандарти України (ГСтУ), Основні положення належної практики зберігання фармацевтичної продукції (GSP). Основні положення належної виробничої практики (GMP) стосовно процесів виробництва лікарських засобів. Основні положення належної аптечної практики (GPP). Основні види фармацевтичних несумісностей. Основні положення біофармації;

- вимоги до заготівлі і визначення запасів ЛРС. Особливості первинної обробки ЛРС. Способи сушіння ЛРС. Правила роботи з отруйною рослинною сировиною. Вимоги до пакування та маркування рослинної сировини. Припустимі та неприпустимі домішки до ЛРС. Умови прийому лікарських рослин. Умови збереження лікарських рослин. Аналітична нормативна документація на лікарські рослини та фітопрепарати. Методи макроскопічного аналізу ЛРС. Методи мікроскопічного аналізу ЛРС. Методи гістохімічного аналізу ЛРС. Методи фітохімічного аналізу ЛРС. Методи біологічного аналізу ЛРС. Характеристика відмінних ознак листків. Характеристика відмінних ознак трав. Характеристика відмінних ознак квіток;
- організацію медичного постачання, сучасну систему лікувально-евакуаційного забезпечення військ та населення при надзвичайних ситуаціях та в умовах воєнного часу; завдання, структуру та організацію роботи медичних складів та депо; особливості роботи аптек в умовах воєнного часу та екстремальних ситуацій, обсяги, особливості виготовлення та особливості контролю якості виготовлення лікарських засобів в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного часу; характеристики технічних засобів медичної служби; медико-тактичні характеристики комплектів медичного майна; особливості обліку та списання лікарських засобів в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного часу;
- основні поняття, терміни і завдання фармацевтичної інформатики; основних споживачів фармацевтичної інформації; фактори, що впливають на діяльність провізора щодо забезпечення фармацевтичною інформацією споживачів; роль Інтернет ресурсів у забезпеченні фармацевтичною інформацією споживачів; основні поняття інформатики, сучасні засоби обчислювальної техніки для одержання, зберігання, переробки інформації; програмне забезпечення персонального комп'ютера; принципи організації локальних обчислювальних мереж; організацію побудови та принципи роботи в глобальній мережі Internet; інформаційні ресурси медичної та фармацевтичної інформації в Internet: державний реєстр лікарських засобів; реєстр цін на лікарські засоби; електронний довідник Vidal електронні бази даних структур, властивостей хімічних речовин, хімічних реакцій; офіційні міжнародні організації, представлені в мережі Internet (BOOЗ, FIP, FDA та ін.); електронні ресурси (бібліотеки, журнали, банки даних, сайти науково-дослідних інститутів та навчальних закладів) з медицині і фармацевтиці;
- основні категорії методології і логіки наукових досліджень; основні підходи та засоби розвитку науки; види науково-дослідних робіт; етапи

здійснення наукового пошуку; загальні та спеціальні методи дослідження; вимоги до структури публікацій наукових результатів дослідів; правила оформлення і презентації наукової роботи;

- загальні основи педагогіки вищої школи; основи деонтології, етики спілкування з медичним персоналом, хворими;
- основні методи наукових досліджень; типи наукових досліджень; види науково-дослідних робіт та етапи їх виконання; класифікацію науково-дослідних робіт; вимоги до науково-дослідних робіт; способи оформлення результатів наукових робіт; основні джерела наукової інформації та принципи роботи з ними; структуру науково-дослідних установ та принципи підготовки наукових кадрів, основи наукової етики;
- основні поняття і категорії в сфері правового регулювання інтелектуальної власності, основні нормативні правові акти у сфері правового регулювання інтелектуальної власності, основні способи використання інтелектуальної діяльності як додаткового джерела фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів; види відповідальності за порушення прав на результати інтелектуальної діяльності.

Згідно з вимогами програми магістранти повинні вміти:

- проводити аналіз нормативної бази, складати реєстри документів по напрямках регулювання, проводити аналіз психологічного клімату колективу та самооцінку, здійснювати розробку елементів комплексу маркетингу;
- володіти методами і методиками педагогічних досліджень, використовувати сучасні технології в освіті, організовувати навчальний процес у вищому навчальному закладі, організовувати самостійну роботу студентів, контролювати і оцінювати успішність студентів;
- дотримуватися правил фармацевтичної етики та деонтології, етичних норм поведінки провізора в клініці; вирішувати комплекс завдань, пов'язаних із взаємовідносинами між лікарем та хворим, провізором та хворим; оцінювати загальні принципи діагностики захворювань внутрішніх органів, інтерпретації результатів обстеження; інтерпретувати призначення лікаря що стосуються можливої взаємодії лікарських препаратів, враховуючи скарги хворого, анамнез хвороби та життя, клінічний діагноз, об'єктивний стан хворого, результати лабораторних аналізів та інструментальні дані; виявити побічні реакції призначених лікарських засобів, корегувати разом з лікарем несприятливі прояви фармакотерапії; здійснювати разом з лікарем вибір оптимальних напрямків фармакотерапії у конкретного хворого; здійснювати разом з лікарем у конкретній клінічній ситуації вибір оптимальних лікарських препаратів у кожній фармакологічній групі, враховуючи особливості їх фармакодинаміки та фармакокінетики, взаємодії з одночасно призначеними ліками; здійснювати вибір оптимальної лікарської форми, дози, шляхів введення ліків та термін їх призначення (враховуючи години

прийому і склад їжі, вік хворого, принципи хронофармакології); здійснювати, у разі необхідності, разом з лікарем заміну одного лікарського препарату іншим; консультивати лікарів та хворого з питань раціонального застосування призначених лікарських препаратів; готувати повідомлення для лікарів про традиційні і нові ліки, методи їх раціонального застосування; інформувати лікарів про всі випадки нераціонального застосування лікарських засобів; інформувати лікарів про особливості фармакодинаміки та фармакокінетики нових лікарських засобів, що надходять до аптечної мережі, пропонувати раціональну заміну в разі відсутності препаратів.

- використовувати набуті теоретичні знання в практичній діяльності; організувати контроль якості ліків, використовуючи ефективні методи праці, координувати та контролювати працю співробітників; працювати з ДФУ та іншою аналітично-нормативною документацією; користуватися необхідною нормативно-технічною документацією в процесі розробки стандартів якості лікарських засобів; проводити визначення фізичних констант лікарських засобів (температура топлення і затверднення, температурні межі перегонки, густини, розчинності, пластичності, стійкості піни та ін.); проводити дослідження чистоти і межі допустимих домішок згідно вимог ДФУ;
- виготовляти будь-який вид лікарської форми аптечного виробництва. Готувати очні мазі. Оцінювати якість очних лікарських форм. Готувати очні краплі, примочки, промивання шляхом розчинення лікарських речовин або змішенням концентрованих розчинів. Оцінювати якість очних лікарських форм. Проводити заходи щодо створення асептичних умов приготування лікарських форм з антибіотиками. Робити розрахунки кількостей антибіотиків з урахуванням активності в ОД і допоміжних речовинах. Готувати лікарські форми з антибіотиками, ґрунтуючись на знанні їх властивостей і технології приготування лікарських форм. Упаковувати і оформляти лікарську форму до відпуску. Проводити розрахунки кількостей лікарських і допоміжних речовин, розраховувати відсотковий вміст вхідних в пропис нерозчинних лікарських речовин з метою вибору раціональної технології;
- проводити визначення запасів основних видів лікарських рослин флори України. Здійснювати заготівлю ЛРС. Здійснювати первинну обробку ЛРС. Провести сушіння, пакування та маркування ЛРС. Приймати ЛРС. Проводити збереження ЛРС в умовах аптеки та аптечного складу. Проводити товарознавчий аналіз ЛРС. Проводити фармакогностичний аналіз ЛРС. Проводити фітохімічний аналіз ЛРС. Визначати присутність вуглеводів у ЛРС. Визначати присутність полісахаридів у ЛРС. Визначати присутність ефірних олій у ЛРС. Визначати присутність серцевих глікозидів у ЛРС. Визначати присутність фенолів у ЛРС. Визначати присутність флавоноїдів у ЛРС. Визначати присутність антрахінонів у ЛРС. Визначати присутність дубильних речовин у ЛРС. Визначати

присутність вітамінів у ЛРС. Визначати присутність алкалоїдів у ЛРС. Оцінювати значення введення екстрактів з ЛР у лікарські засоби;

- організувати забезпечення медичним майном лікувальних закладів в умовах екстремальних ситуацій та воєнного часу, здійснювати контроль якості лікарських засобів виготовлених в умовах аптеки; організовувати виробничу діяльність аптеки, зберігання та видачу лікарських засобів та медичного майна; здійснювати облік, рух та списання медичного майна на складах та в аптеках;
- виявляти найбільш адекватні потреби ресурси для отримання певних видів фармацевтичної інформації; вибирати правильну стратегію пошуку, відповідну увазі запитуваної інформації; працювати з мережею Інтернет для виконання професійних завдань; проводити розрахунки за результатами експерименту і елементарну статистичну обробку елементарних даних; створювати електронні документи за допомогою стандартних пакетів прикладних програм (засобами пакету програм Microsoft Office і Open Office); представляти і обробляти інформацію за допомогою електронних таблиць; зберігати, копіювати документи на змінні носії і жорсткий диск; працювати створювати, відправляти і отримувати повідомлення з використанням електронної пошти; здійснювати пошук і збереження інформації по лікарському засобу в електронній версії державного реєстру лікарських засобів; здійснювати пошук і збереження інформації по лікарському засобу в електронній версії реєстру цін на лікарські засоби; здійснювати пошук і збереження інформації по лікарському засобу в електронній версії електронного довідника Vidal; користуватися електронними науковими та медичними бібліотеками, електронними базами даних реферативних журналів Medline, PubMed; працювати з електронними ресурсами медичних і фармацевтичних видавництв, суспільства, навчальних та науково-дослідних інститутів в Internet; працювати з електронними версіями медичних і фармацевтичних журналів;
- аналізувати особливості сучасного розвитку науки; здійснювати вибір теми дослідження; використовувати логічні форми для опрацювання наукових джерел, фактів і результатів експериментів; орієнтуватися у структурі наукового дослідження та технології його впровадження; визначати інструменти експериментальної частини дослідження; розробляти гіпотези досліджень; використовувати експериментальні та теоретичні методи дослідження у професійній діяльності; проводити дослідницьку роботу; визначати економічну ефективність наукових досліджень; презентувати результати магістерської роботи;
- використовувати набуті теоретичні знання в практичній діяльності; формулювати мету й завдання дослідження; планувати й проводити експеримент; порівнювати результати експерименту з теоретичними моделями; обробляти результати дослідів; формулювати висновки наукового дослідження; складати реферат, доповідь, статтю за результатами наукового дослідження; складати анотацію; підготувати та

оформити магістерську роботу за результатами дослідження; користуватися інформаційними джерелами; правильно відповідно до вимог оформлювати список інформаційних джерел;

- оперувати поняттями і категоріями права на результати інтелектуальної діяльності та засоби індивідуалізації, аналізувати, тлумачити і правильно застосовувати норми, що регулюють правовідносини у сфері результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації, які охороняються, застосовувати правові акти та документи у сфері захисту результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації, визначати загальні підстави притягнення до цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення законодавства про інтелектуальну власність.

КРИТЕРІЇ ПРИСВОЄННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
магістр фармації зі спеціальності 8.12020101
«Фармація».

Кваліфікація магістра фармації зі спеціальності «Фармація» присвоюється провізору, який під час навчання в магістратурі:

- повністю виконав навчальний план та програму;
- оволодів методиками проведення основних науково-практичних досліджень;
- оволодів основами педагогічної майстерності та проведення навчально-методичної роботи;
- систематично звітував про хід виконання плану підготовки магістра медицини (фармації) на засіданні кафедри вищого закладу освіти (вченій раді факультету);
- виконав програму за обраним фахом і пройшов атестацію для визначення знань і практичних навиків з присвоєнням звання провізора - спеціаліста з обраної спеціальності згідно з наказами Міністерства охорони здоров'я України від 23.02.2005 р. N 81 "Про затвердження Переліку спеціальностей та строки навчання в інтернатурі випускників медичних і фармацевтичних вищих навчальних закладів"; та від 19.09.96 N 291 "Про затвердження Положення про спеціалізацію (інтернатуру) випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівня акредитації".

Освітньо-кваліфікаційний рівень "Магістр фармації" присвоюється, якщо за це проголосувало не менше 2/3 присутніх членів вченої ради. Магістру фармації видається диплом.

Диплом з відзнакою видається, якщо не менше 75% дисциплін, передбачених навчальним планом та програмою магістратури, складено з оцінками "відмінно", а з інших дисциплін не було оцінок "задовільно".

ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальность фармацевтической технологии в профессиональной деятельности провизора / С.А. Тихонова, А.Ф. Пиминов, А.И. Квитчатая и др. // Фармацевт. Практик. – 2006. – С. 78 – 79.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Проблеми. — К: Либідь, 1998 — 558с.
3. Асептичні лікарські форми: Екстемпоральна рецептура: Методичні . рекомендації / О.І. Тихонов, Л.В Бондарева, Т.Г. Ярних та ін.; За ред. О.І. Тихонова і Т.Г. Ярних. – Х.: Вид-во НФаУ; Оригінал, 2005. – 184 с.
4. Атлас по анатомии растений (растительная клетка, ткани, органы) : учебное пособие для студентов высш. учебных заведений / А. Г. Сербин, Л. С. Картмазова, В. П. Руденко, Т. П. Гонтовая. – Х. : Колорит, 2006. – 86 с.
5. Багоцци Р. Маркетинг как обмен / Классика маркетинга. – СПб.: Питер, 2001. – С. 49 – 62.
6. Балабанова Л.В. Маркетинг: Підруч. для студ. вузів.– Донецьк, 2002. – 562 с.
7. Бегунова Н.В., Алмакаева Л.Г. Использование первичных полимерных упаковок в производстве парентеральных лекарственных средств // Фармаком. – 2001. - № 4. – 47 – 52.
8. Безуглий П. О., Українець І. В., Таран С. Г. та ін. Фармацевтична хімія. /За заг. ред. П. О. Безуглого. – Х.: Вид-во НФАУ; Золоті сторінки, 2002. – 448 с.
9. Биотехнология: введение в специальность / Ю.А. Кошелев, В.В. Россихин, Г.С. Башура и др. – Бийск: Алтайвитамины, 2005. – 240 с.
10. Білай І.М., Райкова Т.С., Бушує ва І.В та інші. Маркетингова оцінка ринку на прикладі антиатеросклеротичних препаратів. / Сучасні проблеми створення, вивчення та апробації лікарських засобів. Матеріали ХХУІІ

науково – практичної конференції з міжнародною участю. – Х.: Вид-во НФАУ, 2010. – С. 17.

11. Білай І.М., Райкова Т.С., Пругло Є. С. та інші. Дослідження вітчизняного ринку антиатеросклеротичних препаратів. /ЛІКИ – ЛЮДИНІ. Матеріали ХХУІІІ всеукраїнської науково – практичної конференції з міжнародною участю. 3 лютого 2011 р. м. Харків. – Х.: Вид-во НФАУ, 2011. – С. 168 – 172.

12. Блайт Джим Основы маркетинга: Пер. со 2-го англ. изд.– К.: Знання-Прес, 2003. – 493 с.

13. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна – Болонья – Саламанга – Прага - Берлін) / Упор. М.Ф. Степко та ін. Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, - 2003. – 52с.

14. Болонський процес: Документи / Укл: З.І. Тимошенко, А.М.Грохов, Ю.А. Гапон, Ю.У. Полеха. – К.: Вид-во Європ.ун-ту, 2004. –169с.

15. Вітвицька С.С. Основы педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 316с.

16. Возганов О. Біологічна етика – перспективи теоретиків і реалії життя // Мистецтво лікування. – 2004.- № 9. – С. 106-107.

17. Георгиевский В.П. От химической субстанции через оптимальную лекарственную форму к эффективному и безопасному лекарственному препарату. В кн.: Технология и стандартизация лекарств. – Х.: РИРЕГ, 2000. – Т. 2. – С. 4 – 37.

18. Герасимов А.Н. Медицинская статистика. – М.: МИА, 2007.-480 с

19. Герасимчук В.Г. Маркетинг: Теорія і практика: Навч. посіб. – К.: Вища школа, 1994. – 327 с.

20. Глазные лекарственные препараты. Медико-биологические и фармацевтические аспекты: Пособие / Е.Л. Халеева, И.М. Перцев, С.А. Тихонова и др. – Х.: Изд-во НФаУ, 2006. – 116 с.

21. Головкін В.О., Ткаченко Ю.П., Головкін В.В. Лікарські засоби для ректального застосування у педіатрії. Навчальний посібник-довідник. – Запоріжжя: ЗАО ИВС С/Х, 2002. – 116 с.
22. Громовик Б. П., Стасевич М. В., Баранович Д. В., Кричковська А. М., Корнієнко О. М., Новіков В. П. Нормативне забезпечення фармацевтичних і біотехнологічних виробництв. - Львів: «Тріада Плюс». 2010. – 304 с.
23. Громовик Б.П., Гасюк Г.Д., Левицькі О.Р. Фармацевтичний маркетинг: теоретичні та прикладні засади. – Вінниця, НОВА КНИГА, 2004. – 464с.
24. Грушко И.М., Сиденко В.М. Основи наукових досліджень. - Харків: Вища школа. Изд-У при Харьк. ун-ті, 2003. - 224 с.
25. Дахно И.И. Патентование и лицензирование (учебное пособие). К.: МАУП, 2004. – 216с.
26. Державна Фармакопея України / Держ. п-во „Науково-експертний фармакопейний центр”. – 1-е вид. – Х. : РІРЕГ, 2001. – 556 с.
27. Державна Фармакопея України. / Держ. п-во „Український науково-експертний фармакопейний центр якості лікарських засобів”. – 1-е вид. – Доповнення 4. - Х. : Держ. п-во „Український науково-експертний фармакопейний центр якості лікарських засобів”, 2011. – 540 с.
28. Державна Фармакопея України. Доповнення 3. / Держ. п-во „Український науковий центр якості лікарських засобів”. – 1-е вид. – Х. : Державне підприємство „Український науковий центр якості лікарських засобів”, 2009. – 280 с.
29. Дорошев В.И. Введение в теорию маркетинга: Учеб. пособ.– М.: Инфра-М, 2001. – 285 с.
30. Друговіна В.В. Стандартизація, контроль якості та сертифікація парфумерно-косметичних засобів: Конспект лекцій. – Х.: НФаУ, 2007. – 55 с.
31. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, IDT)”

32. Закон України "Про лікарські засоби" від 04.04. 1996 р. № 123 - 96 /ВР
33. Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" від 02 березня 2015 р. № 222 - VIII
34. Закон України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори" від 22 грудня 2006 р. № 530
35. Ковальов В. М. Фармакогнозія з основами біохімії рослин / В. М. Ковальов, О. І. Павлій, Т. І. Ісакова. – Х. : Прапор : Вид. НФаУ, 2000. – 754 с.
36. Ковальчук В.В., Моюєєв Л.М. Основи наукових досліджень. - К.: ВД "Професюнал", 2005. - 240 с.
37. Кодекс поведінки Фармацевтичної асоціації України // Фармац. журнал.- 2000.- № 1.- С. 53-58.
38. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р.
39. Колесников М. П. Фенольные соединения в лекарственных растениях / М. П. Колесников, В. К. Гинс // Прикладная биохимия и микробиол. – 2001. – Т. 37, № 4. – С. 457 – 465.
40. Колесников О. В. Основи наукових досліджень. 2-ге вид. випр.. та доп. Навч. посіб.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.
41. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. –К.: Кондор, 2003. – 192 с.
42. Кузьмін О.Є., Громовик Б.П., Гасюк Г.Д. Менеджмент у фармації. – Вінниця, НОВА КНИГА, 2005.
43. Левашова И. Г. Надлежащие практики в фармации: Учебник / И. Г. Левашова, А. Н. Мурашко, Ю. В. Подпружников. – К.: Морион, 2006.– 256 с.
44. Лекарственное растительное сырье. Фармакогнозия / Под. Ред. Г.П. Яковлева, К.Ф. Блиновой. – СПб. : СпецЛит, 2004. – 554 с.
45. Лікарські рослини. Значення, ботанічні і біологічні особливості, технологія вирощування, заготівля: Монографія / В.В. Лихочвар, В.С.

- Борисик, С.В. Дубковецький та ін.. – Л. : Українські технології, 2003. – 272 с.
46. Лудченко АА. Основи научних досліджень: Учеб.посібник / А.А. Лудченко, Я.А. Лудченко, Т.А. Примак; Подред. А.А. Лудченко. – К.: О-во "Знання", КОО, 2000. – 114 с.
47. М'які лікарські форми: Екстемпоральна рецептура: Методичні рекомендації / О.І. Тихонов, Т.Г. Ярних, О.В. Лукієнко та ін.; За ред. О.І. Тихонова. – Х.: Вид-во НФаУ; Золоті сторінки, 2003. – 128 с.
48. Мазулин А.В., Калошина Н.А. Выращивание лекарственных растений на приусадебных участках. Харьков, Прапор, 2001.- 240 с.
49. Мамчур Ф.І., Гладун Я.Д. Лікарські рослини на приусадибній ділянці. К., Урожай, 1993.- 124 с.
50. Маркетинг. Менеджмент: Науч. изд./ Ред. Балабанова Л.В.– Донецк: ДонГУЭТ, 2001.– 594 с.
51. Маркетинг: Навч. посіб. Для студ. економ. Спец./ Під ред. В.І.Крамаренка, Б.І.Холода.– К.: ЦУЛ, 2003. – 258 с.
52. Маркетинг: Учеб. под ред. Э.А. Уткина. – М: ТАНДЕМ, 1998. – 320 с.
53. Маски косметичні сухі. Технічні умови. ОКП 915860. ДКПП 24.52.15.090. КНД 71.100.70. – НФаУ, 2000.
54. Мнушко З.М., Рогуля О.Ю., Ольховська А.Б. Науково – методичні аспекти формування товарної політики фармацевтичних підприємств //Фарм. журнал – 2001. - № 5. – С. 20-22.
55. Навчально - методичний посібник в трьох частинах для провізорів – інтернів закладів (факультетів) післядипломної освіти «Управління і економіка фармації: правові аспекти фармацевтичної діяльності». - Запоріжжя. – ЗДМУ. – 2010.
56. Надлежащая производственная практика лекарственных средств / Под ред. Н.А. Ляпунова, В.А. Загория, В.П. Георгиевского, Е.П. Безуглой. – К.: Морион, 1999. – 896 с.

57. Наказ Міністерства праці і соціальної політики і МОЗ України від 05 жовтня 2005 р. № 308/519 "Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення"
58. Наказ МОЗ № 283 від 18.05.2015 «Про затвердження Переліку лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів».
59. Наказ МОЗ України від 01 серпня 2000 р. № 188 "Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу"
60. Наказ МОЗ України від 24.04. 2015 р. № 242 "Про затвердження Правил утилізації та знищення лікарських засобів"
61. Наказ МОЗ України від 10 червня 1997 р. № 177 "Про затвердження нормативних актів з питань реклами лікарських засобів"
62. Наказ Міністерства освіти і науки України №22 від 22 січня 2001 р. «Про затвердження складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель» (зі змінами, внесеними згідно з наказами МОН №154 від 26 лютого 2004 р., №223 від 14 квітня 2005 р.)// Зареєстровано в Міністерстві юстиції України за №173/5364 від 27 лютого 2001 р.
63. Основи клінічної медицини: симптоми та синдроми в практичній фармації : навч. посіб. / І.А. Зупанець, С.Б. Попов, Ю.С. Рудик та ін. ; за ред. В.П. Черних, І.А. Зупанця. – Х. : Золоті сторінки, 2010. – 92 с.
64. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.
65. Павленко А.Ф. Маркетинг. Підручник/Павленко А.Ф., Войчак А.В.– К: КНЕУ, 2003. – 248 с.
66. Пасько В.В. Організація медичного забезпечення військ: підруч. для студ. вищ. мед. закл. освіти України III-IV рівнів акредитації / В.В. Пасько,

- М.І. Бадюк, Ф.М. Левченко та ін.; за ред. проф. Паська В.В. – К.: «МП Леся», 2005. – 430 с.:Іл.
67. Попов В. Б. Практикум по Интернет-технологиям. Учебный курс. — СПб.: Питер, 2002. — 480 с.
68. Попова Т.Д. Очерки о гомеопати. – К.: Амадей, 2006. – 400 с.
69. Посилкіна О. В. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / О. В. Посилкіна, Г. В. Костюк, В. М. Тіманюк — Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2009. — 272 с.
70. Постанова КМ України від 3 червня 2009 р. N 589 " Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом
71. Пріб Г. А. Патентознавство: Навч. посібник для дистанційного навчання /За наук, ред, С. І. Табачнікова. - К.: Університет «Україна», 2007. - 304с.
72. Про вищу освіту: Закон України // Голос України. – 2014
73. Про наукову і науково-технічну діяльність \[Електронний ресурс\]. — Електрон. дан. — К.: Верховна Рада України. — Режим доступу\:
<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12>, вільний. Назва з екрану.
74. Про оплату праці: Закон України // Закони України. Т.8. – К., 1997 – С.210-218.
75. Про охорону праці: Закон України // Закони України. Т.4. – К., 1996. – С.114-133.
76. Про пенсійне забезпечення: Закон України // Закони України. Т.2. – К., 1996. – С.254-285.
77. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України // Закони України. Т.15. – К., 1999. – С.332-343.
78. Пузак Н.А., Мнушко З.Н., Колбаса Н.Н. Маркетинговые исследования рынка болгарских препаратов в Украине. //Провизор. – 2001.- № 1.- С. 12-13.

79. Рудницька О.П., Болгарський А.Г., Свистельнікова Т.Ю. Основи педагогічних досліджень. – К: Експрес – об’ява, 1998 – 143с.
80. Руководство к практическим занятиям по фармакогнозии : учебное пособие / [Баева В. М., Бобкова Н. В., Ермакова В. А. и др.] ; под ред. И. А. Самылиной, А. А. Сорокиной. – М. : ООО «Медицинское информационное агентство», 2007. – 672 с.
81. Сухомлинська О.В. Концептуальні засади розвитку історико-педагогічної науки в Україні // Шлях освіти. - 1999. - N 1. - С. 41-45.
82. Сучасна вища школа: психолого-педагогічний аспект: Монографія /За ред. Н.Г. Ничкало. - К. 1999.
83. Тверді лікарські форми: Екстемпоральна рецептура: Методичні рекомендації / О.І. Тихонов, Т.Г. Ярних, С.В. Гриценко та ін.; За ред.. О.І. Тихонова. - Х.: Вид-во НФаУ; Золоті сторінки, 2003. – 176 с.
84. Технологія ліків промислового виробництва: Підруч. для студ. вищ. фармац. навч. закл. і фар мац. ф-тів вищ. мед. навч. закл. III – IV рівнів акредитації / В.І. Чуешов, Л.М. Хохлова, О.О. Ляпунова та ін.; За ред. В.І. Чуєшова. - Х.: Вид-во НФаУ; Золоті сторінки, 2003. – 720 с.
85. Тимонина А.М. Маркетинг: Курс лекцій. Х.: Изд. Дом «ИНЖЭК».- 2003.- 76с.
86. Тітов І.І. Алгоритми надання невідкладної допомоги у критичних станах: навч. Посібник. – Вид. третє. / І.І. Тітов, О.В. Волошинський, Л.В. Глушко, О.І. Дацюк. – Вінниця: Нова Книга, 2009. – 256 с.: Іл.
87. Трасюк В.С. Організація і надання першої медичної допомоги населенню в надзвичайних ситуаціях: Навчальний посібник / В.С. Трасюк, І.Ю. Андрієвський; за ред. В.С. Трасюка. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 144 с.: Іл.
88. Трохимчук В.В. Технічні засоби медичної служби: навчально-методичний посібник / В.В. Трохимчук. – К., 1994. – 40 с.

89. У захист науки / Отв. ред. Э.П.Кругляків. Комис. по боротьбі із лженаукою й фальсифікацією науч. исслед. РАН - М.: Наука, 2006. - Бюл. № 1.-182 с.
90. Уваренко А.Р. Наукова медична інформація в питаннях і відповідях. - К. - 2004.-160 с.
91. Постанова КМ України від 12 серпня 2015 року № 647 “ Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками”.
92. Фармацевтичний аналіз : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [П. О. Безуглий, В. А. Георгіянци, І. С. Гриценко та ін.]. – Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2013. – 552 с.
93. Фізичні та фізико-хімічні методи фармацевтичного аналізу. Навчальний посібник під заг. редакцією проф. Синяк Р. С. / Синяк Р. С., Зоря Б. П., Бородін Л. І. та ін. // Запоріжжя, 2010. – 86 с (протокол №5 от 27.05.2010 ЦМР ЗДМУ).
94. Формазюк В.И. Энциклопедия пищевых лекарственных растений. Культурные и дикорастущие растения в практической медицине / Под ред. Н.П. Максютинной. – К. : Изд-во А.С.К., 2003. – 792 с.
95. Химический анализ лекарственных растений (под ред. Н.И. Гринкевич, Л.Н.Сафронич). - М.: Высшая школа, 1983. – 236 с.
96. Хімічні методи визначення ідентичності лікарських засобів у фармацевтичному аналізі Навчальний посібник під заг. редакцією проф. Синяк Р. С. / Синяк Р. С., Зоря Б. П., Бородін Л. І. та ін. // Запоріжжя, 2010. – 72 с (протокол №5 от 27.05.2010 ЦМР ЗДМУ).
97. Хруцкая О.А. Биоэтика и фармация – на уровне рядовой аптеки // Перший Національний конгрес з біоетики, Київ, 17-20 верес. 2001 р. – С. 7.

Методичне видання

План та програма
підготовки магістрів фармації зі спеціальності
«Фармація»
у Запорізькому державному медичному університеті